

§ 255

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Jenni Pajusen toivomusponnosta selvittää mahdollisuu- det rakentaa kevyen liikenteen silta Nihdistä Tervasaareen

HEL 2019-012427 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Jalankulun ja pyöräilyn sillan rakentaminen Nihdistä Tervasaareen ei tämän hetkisessä suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa ole ajankohtaista. Sillan tarkempi arviointi on perusteltua sen jälkeen, kun Kruunusillat ja Hakaniemensilta ovat valmistuneet ja Nihdin saavutettavuudesta jalan ja pyörällä on saatu riittävästi kokemusta.

Nihdin asemakaavan osana on siltayhteys Merihakaan. Silta on varattu Kruunusillat-pikaraitiotielle, pyöräilijöille ja jalankulkijoille. Silta parantaa Kalasataman eteläosien yhteyksiä Helsingin keskustaan merkittävästi.

Hakaniemen asemakaavassa (Kylk 10.12.2019 § 641) nykyinen Hakaniemen silta osoitetaan korvattavaksi matalammalla ja ympäristöön paremmin sopivalla ratkaisulla. Tämä silta parantaa erityisesti pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiä Kalasataman ja keskustan välillä.

Tutkitut siltavaihtoehdot

Ponnassa esitettyyn siltayhteyteen Nihdistä Tervasaareen (etäisyys 250 metriä) on selvitetty erilaisia ratkaisumalleja. Vaihtoehtojen maksimousukulma on 5 % ja rakennepaksuus 1,3 metriä. Jotta vesibussiliikenne voisi liikennöidä Hakaniemestä, on tutkittavan sillan alituskorkeuden oltava vähintään 5,2 metriä. Kaikissa vaihtoehdoissa Nihdin asemakaavassa olevan Tihtaalipuiston järjestelyjä tulisi muuttaa ja jättää kaavassa osoitettu rakennusala käyttämättä.

Matala silta, jonka alituskorkeus on sama kuin Hakaniemensillassa (5,2 m)

Jos alituskorkeus on vähintään 5,2 metriä 10 metrin matkalla, tarvitaan noin 60 metrin pituinen ramppi ennen alituskorkeuden toteutumista Nihdin suunnasta ja Tervasaaresta noin 90 metriä ramppia. Siirtymäkaaret huomioiden sillan geometria on toteutettavissa vähintään 160 metrin pituisella sillalla.

Purjevenelaiturit Tervasaaren ja Nihdin välissä, sillasta katsoen Hakaniemen puolella, olisi tarpeen siirtää muualle. Silta ei mahdollista sillan alitusta purjeveneillä, ellei siltaa toteuteta avattavana.

Matala silta, siltapaikan kannalta optimaalinen alituskorkeus noin 7,2 m

Jos alituskorkeus on vähintään 7,2 metriä 10 metrin matkalla, tarvitaan noin 100 m pitkä ramppi ennen alituskorkeuden toteutumista Nihdin suunnasta ja Tervasaaresta noin 130 metriä pitkä ramppi. Siirtymäkaaret huomioiden sillan geometria on toteutettavissa vähintään 250 m pituisella sillalla.

Purjevenelaiturit Tervasaaren ja Nihdin välissä, sillasta katsoen Hakaniemen puolella, olisi tarpeen siirtää muualle. Silta ei mahdollista sillan alitusta purjeveneillä, ellei siltaa toteuteta avattavana.

Korkea silta, jonka alituskorkeus riittää osalle purjeveneistä (Nihti–Tervasaari)

Sillan alikulkukorkeus on 17 metriä 20 metrin matkalla, jolloin tarvitaan noin 296 m ramppia ennen alituskorkeuden toteutumista Nihdin suunnasta ja Tervasaaresta noin 326 metriä. Siirtymäkaaret huomioiden sillan geometria on toteutettavissa 650 m pitkällä sillalla, jolloin se olisi yli kaksi kertaa pidempi kuin Tervasaaren ja Nihdin välinen vesialue. Tästä syystä sille ei löydy luontevaa Nihdin ja Tervasaaren yhdistävää linjausta.

Avattava silta, joka avattaisiin veneilijöille tasavälein

Avattavan sillan käyttöturvallisuus edellyttäisi ohjaamon sekä valvonnan järjestämistä. Joko erillinen miehitetty valvomo sillan yhteydessä tai yhdistettynä kaupungin muuhun valvomoon.

Sillan käyttösesonki ja purjeveneilysesonki ovat samat. Sillan avaaminen ja sulkeminen kestää noin 10 - 20 minuuttia, mikä haittaa sekä jalankulku- ja pyöräilyliikennettä että purjeveneliikennettä nimenomaan parhaimpaan käyttösesonkiaikaan.

Siltavaihtoehtojen vaikutus maisemaan ja Tervasaaren virkistyskäyttöön

Ehdotetun siltayhteyden maisemallinen vaikutusalue käsittää Kruununhaan itä- ja koillisrannan, Merihaan, Hanasaaren ja Nihdin tulevat asuinalueet, Korkeasaaren ja Hylkysaaren sekä Katajanokan pohjoisrannan. Sillan korkeudesta riippuen sen maisemallinen vaikutus voi ulottua kauemmaksi. Erityisesti siltayhteys muuttaa maisemaa Merihaan suunnalta kohti Kruunuvuorenselkää, jolloin silta asettuu avoimen kaukokerinäkymän eteen. Tervasaaren kannakselle linjattava vaihtoehto katkaisee myös Merihaasta ja Hanasaaresta Katajanokan pohjoisrantaan avautuvan näkymän. Tervasaarta ympäröivään maisematilaan on

jo päätetty rakentaa kolme uutta siltaa, jotka vähentävät maiseman avoimuutta. Uusien maisemaa rajaavien siltojen rakentamista tulee harkita hyvin huolellisesti.

Idästä ja kaakosta, Korkeasaaren ja Hylkysaaren suunnalta katsottuna silta asettuu osaksi Pohjoisrannan kaupunkisiluettia. Lännestä Liisankatua pitkin Tervasaaren saavuttaessa silta muodostaa katunäkymään hallitsevan päätepisteen. Mikäli silta linjataan Tervasaaren kannakselle, vaatii se voimakkaita maanrakennus- ja maisemointitoimenpiteitä kannaksen alkupäähän. Lisäksi kannakselle ulottuva silta muuttaa maisemaa etenkin Tervasaaresta pohjoiseen ja Hakaniemen suuntaan.

Maisemallisten vaikutusten lisäksi siltayhteys tulee kaikissa vaihtoehdoissa vaikuttamaan Tervasaaren luonteeseen virkistysalueena. Suoraan Tervasaaren linjattavissa vaihtoehdoissa saaren kulutus ja läpikulku kasvavat huomattavasti, ja saaren tunnelma muuttuu läpikulkulii-kenteen takia. Kannakselle linjattava silta ohittaa itse Tervasaaren, mutta vaikuttaa sen ympäristöön merkittävästi; saari tulisi käytännössä sijaitsemaan 17 metriä korkean sillan katveessa. Siltavaihtoehdon 2 vaatima maanpinnan korotus Tervasaaren päässä tulee toteuttaa pitkälle matkalle, mikä saattaa merkitä muutoksia korotettavan raitin vieressä kasvavien puiden kasvuolosuhteisiin.

Tervasaari on Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan inventoinneissa luokiteltu arvoympäristöksi (arvoluokka III). Arvoympäristöt ovat historiallisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita tai edustavat tietyn aikakauden suunnitteluihanteita. Tervasaarella on historiallista arvoa entisenä tervavarastona, sekä käyttöarvoa Kruununhaan alueen tärkeänä ulkoilusaarena. Kohde on olennainen osa Pohjoissataman rantamaisemaa ja merellistä julkisivua. Saaren historia tervavarastona ulottuu aina 1600-luvulle asti, joten se on myös osa Helsingin varhaista teollisuushistoriaa. Saarella sijaitsee vielä yksi säilynyt terva-aitta, joka on rakennettu vuonna 1805. Kannas saarelle rakennettiin vuonna 1939 ja yleisölle saari avattiin 1970-luvulla.

Tervasaaren pohjoispuolella, merenpinnan alla on vuonna 2014 paikannettu muinaisen laiturin jäänteitä. Kohde kuuluu muinaismuistolain nojalla rauhoitettuihin kiinteisiin muinaisjäännöksiin. Arkistolähteistä tiedetään, että laituria on käytetty Tervasaassa säilytetyn tervan ja lautojen laivaamiseen. Laituri on rakennettu 1862 ja 1866 välisenä aikana.

Tervasaari kuuluu myös maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuun Helsingin empire-keskustan kulttuuriympäristökokonaisuuteen. Helsingin maisemakulttuurikartalla saari on luokiteltu aikakaudelleen tyypilliseksi puistoksi. Valintakriteereissä on painotettu erityisesti helsinkiläisen

kulttuurimaiseman kannalta keskeisiä erityispiirteitä ja helsinkiläisten vapaa-ajan vietosta kertovia paikkoja.

Nihdin ja Tervasaaren välisen yhteyden ratkaiseminen penkereen ja nostosillan avulla tulisi tutkia huolellisesti sen ympäristövaikutusten osalta. Penkereellä on todennäköisesti suuria vaikutuksia veden virtauksiin ja sitä myötä veden laatuun ja pohjaolosuhteisiin.

Nihti–Tervasaari siltayhteyden vaikutus venepaikkoihin

Siltayhteyden taakse Hakaniemen puolelle jäisi noin 80 nykyistä venepaikkaa, joissa myös purjeveneet voivat ankkuroitua. Nihdin asemakaavassa oleva venesatama jäisi ainoastaan moottoriveneiden käyttöön.

Sillan vaikutus Hakaniemen kehittämiseksi

Tervasaaren silta olisi ongelmallinen Hakaniemen ja Merihaan kehittämiseksi. Hakaniemenrannan kehittämisen yhtenä tavoitteena on kehittää Hakaniemeä vesiliikenteen ja joukkoliikenteen solmukohtana, ja Tervasaaren silta tekisi Hakaniemestä hankalammin tavoitettavan. Se taas heikentäisi juurikin Hakaniemen saavutettavuutta vesitse ja siten vesiliikenteen houkuttelevuutta.

Merihaassa on noin 80 purjevenepaikkaa ja Siltavuorensalmessa noin 170 venepaikkaa. Pohjoisrannassa sijaitsevan saaristoristeilijöiden ja vesibussien Kotisataman toiminnan kannalta Tervasaaren silta olisi myös haasteellinen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Matti Kaijansinkko, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37195
matti.kaijansinkko(a)hel.fi

Liitteet

1 Pajunen Jenni, toivomusponsi, Kvsto 27.11.2019 asia 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Hyväksyessään 27.11.2019 Nihdin asemakaavan kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen: Hyväksyessään asemakaavan valtuusto edellyttää selvitettävien mahdollisuuksien rakentaa Nihdistä Tervasaareen kevyen liikenteen silta, joka parantaisi entisestään alueen saavutettavuutta ja houkuttelevuutta. (Jenni Pajunen)

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 31.3.2020 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Matti Kaijansinkko, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37195
matti.kaijansinkko(a)hel.fi

Liitteet

1 Pajunen Jenni, toivomusponsi, Kvsto 27.11.2019 asia 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 31.03.2020 § 60